

Gods souvereine genade met zoo groote eenstemmigheid af te leggen.

Een generale Belijdenis, die voortaan voor alle Gereformeerde Kerken gelden zou, heeft echter de Dordtsche Synode, ook al is het voorstel daartoe wel bij haar ingediend en overwogen, niet gegeven en terecht ⁵¹). De buitenlandsche theologen hebben de Nederlandsche Geloofsbelijdenis, door onze martelaren opgesteld en met hun bloed bezegeld, hoe fel die belijdenis ook door de Remonstranten was aangevallen, verklaard volkomen met Gods Woord overeen te stemmen en onze Kerken gebeden deze belijdenis volstandig te bewaren tot de wederkomst van Christus. En waar dit noodig geworden was om de leergeschillen met de Remonstranten, hebben ze met de afgevaardigden onzer kerken die belijdenis aangevuld en versterkt door de Canones, die ze opstelden over de uitverkiezing, Christus' zoendood, de verdorvenheid en de bekeering des menschen en de volharding der heiligen, en de dwalingen der Remonstranten verworpen. Een generale Confessie voor alle Gereformeerde Kerken zou, zooals Voetius terecht opmerkt ⁵²), geen verrijking maar een verarming geweest zijn voor die kerken, die de zuiverste en meest uitgewerkte belijdenis bezaten. In de pluriformiteit der belijdenissen door de verschillende nationale Kerken opgesteld als haar eigen geloofssymbool komt juist uit, hoe de Gereformeerde Kerk niet de Kerk is van één land of één ras, maar **katholiek**, d. w. z. dat ze alle volken omvatten en tot zegen wil zijn. Elk dezer nationale Kerken spreekt daarom onder de leiding des Geestes en naar het licht, dat haar geschonken is, haar geloof uit in haar eigen taal en in haar eigen bewoordingen. En de innerlijke eenheid van het geloofsleven van al deze Gereformeerde kerken blijkt dan wel het sterkste daaruit, dat uit dit veelstemmig koor een harmonia Confessionum wordt beluisterd, die de schoonste overeenstemming toont van wat al deze kerken op grond van Gods Woord als waarheid hebben beleden.

Maar al is de Synode van Dordt op dezen voorslag om één belijdenis voor alle Gereformeerde Kerken op te stellen, niet ingegaan, Bogerman heeft toch een anderen en beteren weg aangeezen om de eenheid in belijdenis van de Gereformeerde Kerken tot uiting te brengen en te bewaren. Twee middelen wees hij daartoe aan. Het eene middel was, dat de Kerken over en weer